

Naročnina: doma na sküpní naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarem letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVI SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: stran 800 Din., pol

ize.

om

vali

Din.,

0 p.

bi.

Popust po dogovori.

Pravo božično veselje Deteta Jezusa i vnogo božega blagoslova v novom leti želijo vsem svojim naročnikom
NOVINE.

Odrešenik.

Temni oblaki so zagrnili vso zemlo. Kmica je i še bole kmično postaja. Sunce že dolgo ne sijalo tak, da bi drevje znova začnolo cvesti i zeleneti, kak na sprotoletje. Mrzlo je, da nas včasih zazebe do čont. Zato pa nega veselja, nega mira, nega sreče, ne zadovolstva. Tak čudno je na zemli, da se že skoro bojimo živeti. Nehote se nam roke začnejo sklepati kak k molitvi i se zdigavlejo v prirščnoj prošnji za Rešenikom.

Kak apoštoli na vihernom morji kričimo že tudi mi: Gospod, reši nas, potaplamo se. Potaplamo se v nevole, ki nas že več leto žulijo i ešče vsikdar vekše so. Odrešenja čakamo, a odrešenja nega od niked. Prosimo ednoga, tožimo se drugomu, protestiramo pri tretjem, posredujemo pri šrtom. Vupamo, vupamo i niti ne opazimo, da se ešče bole pogražamo.

Pa našim nevolam ešče ne bo tak hitro konca. Smo najmre zablodili. Klunkamo na napačne dveri, ki nam Odrešenika dati nemrejo. Mi iščemo Odrešenika v samom sebi. Tu ga pa ne najdemo. Ki je zgrabljeni, ne more samoga sebe rešiti. Betežnik ne more biti zdravnik. Denešnja človeška družba pa je grozno betežna. Klico betegata toti vsikdar nosi v sebi. To je pokvarjena človeča natura. Ta klica, tej bacili so se pa zdaj tak razvili, da nas ščejo vničiti. Človek je v svojoj pokvarjenosti šo tak daleč, da več nikaj drugo ne vido, kak samoga sebe. Sebi vse, drugomu kaj ali nikaj. Poželenje oči, poželenje mesa i nadutost duha, tej največji neprijatelji Boga so v človeki tak močni gratali, da božega v človeki že skoro več ne ostalo nikaj. Človek brez Boga je pa telko kak zemlja brez sunca: nema svetlosti, ne toplote, ne življenja. Večna zima i smrt je vsepovšod.

Zabadav teda iščemo odrešenja, če ga ne bomo iskali tam, gde jedino ga lahko najdemo. To odrešenje nam prinaša malo detece Jezus. Brez moči i brez reči leži v betlehemskej stalici i denok je Ono jedino Rešenik naš i vsega sveta. Kak svetlo sunce nam sija v duše s svojim odrešilnim navukom. Jedino to sunce je zmožno pregnati iz naših duš kmico, ki je vzrok vseh denešnjih nevol. Jedino žarki te nebeske lübezni bodo razpustili led okoli naših src, ki bodo znova oživljena, začnola ljubiti Boga i svojega bližnjega po največjoj zapovedi krščanske lübezni.

Gda se bo to zgodilo, bo preminolo nevolno življenje. V naše družine se znova naseli mir, boži blagoslov i zadovolnost.

Velika naloga teda čaka nas kristjane, ki betlehemske Detece poznamo. Mi jedini bomo svet rešili s tem, da bomo iz sebe napravili pravo podobno Odrešenika. Njegovi navuki morajo v nas tak živi postati, da bomo lahko pravili s sv. Pavlom: „Ne živim več jaz, nego Kristuš živi v meni.“ Gda to dosegnemo pri sebi i pri večini katoličanov vsega sveta — te bomo svet prevzavali i novo življenje bo zavelo po sveti.

Dokeč bomo pa v svojih srcaj nosili samo pokvarjeno podobno Odrešenika, da njemi niti spodoba ne bomo, da nas niti spoznati ne bo mogoče za katoličane, tak dolgo ne čakajmo lepšega življenja na zemli ne mi ne naša deca, ne njuva deca — nihče ne.

Odrešenik je samo eden za vse čase, za vse narode i za vse prilike: Kristuš Gospod.

Verjemo!

Velko, neizmerno veliko je bilo Rimsko cesarstvo; v svojem objemu je držalo celi — v tistoj dobi poznani svet. Evropa, Azija, Afrika, tri velke zemline sveta so poznale moč rimskoga orožja i trepetale pred njim. Bobneči koraki rimskih legij, rimskoga vojaštva, so prinašali potres, vničenje, smrt, če se je što samo v mislih pregrešo proti zeli Rima. I bogato je bilo to cesarstvo. Zlata i drugoga blaga v takšoj vnožini ne poznao svet prle; Rimsko cesarstvo je bila vtešena oblika moči, slave i bogastva.

V tom močnom, slavnom i bogatom cesarstvu je blo največji siromak — človek.

Slava te velke države je prinašala srečo samo ništernim. Slava Rima je pomenila ponižanje milijonov i milijonov, na božo podobo stvorjenih duš. Sinovi slavne države so bili največji robi. V kakšoj meri je rasla slava Rima, v takšoj meri, ali v stokrat vekšoj meri je raslo ponižanje človeka. V slavnom rimskom cesarstvu so spreminili človeka, delavca, v sužnja, v živino, s šterov so tržili, se pogajali tržci brez dušne vesti.

Moč rimske države je spominala na strašen zid, v šteroga so vmortali milione človečih tel. Na vrhi toga zida pa se je špancerala pokvarjena gospoda, mogočniki tistoga sveta, — šteri so jemali čast svojim i tihincom, naj jih narodi častijo, kak vsemogočnoga boga.

Bogat je bio Rim, njegovo bogastvo ne poznalo meje, ali to bogastvo so vživali samo ništerni. Lačni, raztrgani, bosí robi, delavci so meli samo edno pravico, navlačiti, napraviti naropati ešče vekšo vrednoščo: gospodari, pokvarjenoj gospodi.

Milijoni pridnih, dobrih i poštenih delavcov so nikdar ne meli hüšje i bole bridko življenje, kak v slavnom, močnom i bogatom rimskom cesarstvu.

I kda je trpljenje vnožic, ponižanje milijonov i milijonov i milijonov doseglo svoj višek, je zdigno ponižani, spremenjeni človek svojo glavo. Bičano i jezerokrat ponižano človeče srce se je odprlo i v ta odprta srca je spadnolo zlato zrno, zrno vere. Prišeo je naš križani Gospod, Jezus Kristuš, vsado je v ponižano srce delavcov rastlinco lübezni. To zlato zrno je pogrnalo, razrastlo se je v mlado drevo i kak mlado drevo je že porušilo tron krivice, porušilo je cesarstvo krivice.

Morje krvi je bilo prelijano, — samo potem je henjala živeti ta strašna zverina. Gorele so vesi, mesta, rodile so se sirote i jokale so vdovice, strašna je bila pot od slaboga k lepšemi življenji, ali nosilci zlatoga zrnca, sinovi lübezni, mi bratje ino sestre po Kristušu, smo napravili to pot, prehodili smo kalvarijo srednjega i novoga veka, dočakali smo kristjani najnovejši vek, naše dni.

Rimsko cesarstvo je pozableno. Za rimskim cesarstvom so nastale nove, tudi slavne, močne i bogate države, vladavine, ali vse to je pozableno.

Samo edno stoji: miseo, da mi je bližnji brat, šteroga moram ljubiti kak samoga sebe; miseo — ka je naš lübezni vreden oča Bog, — da, tevi dve misli sta ostali brez bogastva, brez moči, ali pune slave za tistoga, šteri to dvojje miseo v srci nosi, po toj misli živi i vdan toj misli konča svojo zemelsko pot.

... Dnešnja zmešnjava sveta je tudi velka. Dnes mamó tudi ponižana srca i za ne malo prgiščo pokvarjene gospode. Dnes se tudi rodijo nepotrebne skuze. Ali mala, premala je naše nevolja proti tistomi, ka so mogli prenašati narodi in lüdje pred prihodom Kristušu. Drevo, štero je zraslo iz navukov Jezusa Kristušu, je velko,

Božične prošnje do maloga Jezusa.

Zabadav se trüdi svet, da bi nas rešo groznih nevol, če bo delao brez Boga. Ešče hüšje bo, Rešitev je jedino betlehemske Dete. Zato Njemi zdaj za spomin Njegovoga rojstva izročimo svoje žele. Prosimo ga:

Naj omehča srca bogatašov, kapitalistov, da bodo svoje velke dohodke od zdaj naprej tudi siromakom delili;

naj nam spravi na vlado takše ministre, ki bodo krščansko vero spoštivali i krščansko vzgojo širili med mladinov;

naj našemi učitelstvi da spoznati, kak veliko dužnost majo v šoli pri vzgoji dece, i da bodo to samo tak lahko spunili, če bodo sami vzorni kristjani;

naj nam da dobre krščanske stariše;

naj nam vsem da spoznati, da smo vsi pozvani, da pomagamo pri rešavanji stiske z medsebojnov bra-

tovskov lübeznijov;

naj to lübezen vüžge v srcaj vseh vernikov, da lüdje ne bodo iskali samoga sebe, nego poleg toga tudi bližnjega;

naj nam da spoznati, da to prle ne bo mogoče, dokeč svoja trda srca ne bomo hodili mehčat v žareči ogenj lübezni — k Oltarskomi svestvi;

naj pri lüdeh, stiskanih do obvüpanosti, ohrani spoštüvanje do Matercerkve;

naj lüstvo svojim duhovnikom verje, čeravno vsikdar ne razmi njuvih reči;

naj lüstvo razzami, da njemi je Maticerkev po svojih duhovnikaj največša dobrotnica;

naj pa tudi razmi, da Cerkev nema posvetnoga bogastva i posvetne časti, nego duhovno kraljestvo, ki je bože;

gda bo to bože kraljestvo razširjeno v srcaj vernikov, te bo konec stiske.

Detete Jezus — odslobodi nas.

Razgled po katoličanskem sveti.

Avstrija. Kardinal Innitzer o nalogi učitelja v državi. V začetki toga šolskoga leta so se zbrali učitelji vseh dunajskih osnovnih šol v cerkvi sv. Štefana. Sami so naprosili kardinala i nadškofa dr. Innitzera, da bi njim služo sv. mešo. Kardinal se je z veseljom odzvao prošnji učitelstva. Med sv. mešov je meo sam lepo predgo. Gučao je od naloge učitelstva v katoličanskoj državi. Med drugim je pravo: Dužnost učitelov je, da vzgojijo iz njim izročene mladine nove člane svojega naroda, da vzgajajo posameznike po najvišjem vzori vsakoga človeka — Jezusi Kristušu. Učiteo mora biti značajan, pošten, pun nesebične lübezni do svojega naroda, mora meti globoko vero v Boga.

Samo tisti učiteo je dober vzgojiteo, ki se zaveda svoje velke odgovornosti Bogi, narodi, starišom njemi izročene mladine i mladini sami. V katoličanskoj državi (bi mogli biti učitelji osnovnih šol temelni (vogelni) kamni veličastne zgradbe — katoliške akcije! — Sami smo že vnogokrat spoznali, da je ne zadosta, či se domači, predvsem stariši, i Cerkev trüditá za pravo vzgojo mladine, pri tom pa ne pazimo na to, kakšo vzgojo ma naša mladina v šoli. Kelkokrat šola podira to, ka stariši i Cerkev v velkov težavov zgradita. Zato v mnogih državaj skrbijo katoličani za to, da bi lüdske šole dobile dobre, katoličanske učitele i bi tak mogle te šole pomagati starišom i Cerkvi pri vzgajanji mladine. Ali majo stariši to pravico zahtevati, da njivo deco vzgajajo samo verni učitele? Po božoj i

človeškoj pravici majo! Njuva dužnost je, da se za to pobrigajo, da majo njüva deca katoličansko vzgojo! Oni do najmre davali Bogi oster račun od svoje dece. I samo zato je prišlo v vnožih državaj do brezverske vzgoje mladine, ar so se katoličanski stariši premalo odločno borili za svoje pravice. Tak se godi v raznih državaj, da stariši z težko prislüženimi pejneci (velki davki!) vzdržüje brezverne učitele, ki z veri nasprotnimi navuki zastupljajo njüvo lastno deco!

Kanada. Katoličanci so razdeljeni na 47 cerkvenih pokrajin. Te pokrajine so znova razdeljene na 11 nadškofij, 27 škofij, 7 ap. vikarijav, 1 opatijo i 1 rutenski ordinarijat za celo Kanado. Cerkvni poglavarji se po narodnosti tak delijo: 4 nadškofje i 17 škofov je Francozov, drugi so Angleži pa Irci. Kanada ma prek 10 milijonov duš. Od teh je 4 milijone 200 jezer katoličanov.

Argentina, gde se je lani oktobra v glavnom mestu Buenos Airesi vršo veličasten eucharistični kongres, že kaže prve sadove toga kongresa. V B. Airesi zidajo novo velikansko cerkev. Postavili bodo tudi kat. vseučilišče, kak majó v Milani. Pri kongresi je meo velike zasluge državni predsednik Avguštín Justo, zato so njemi sv. Oča dali veliko odlikovanje.

Na Poljskom je žensko društvo, v šterom je 80 jezero žensk, melo svoje zborovanje v Poznanji. Namen društva je, da se matere vzgajajo za lepo življenje v družini.

Polnočnica.

Odeti s pajčolanom noči stopamo prek snežne ravni kristjani.

V duši vsakemu gori luč — svetla zvezda za božično noč.

Vsako božično noč je tako lepo, je Jezus v duši in angeli pojo.

In v naši fari je tako lepo, kakor je nekoč v Betlehemu bilo:

svetla zvezda sije — večna luč in cerkev je štalica

in tabernakelj so jaslice, zvonovi in orglje pojo

kakor angeli in mi in naše duše z njimi lepo.

Pa se sredi noči Jezus rodi na velikem oltarju

in v naše duše želi, da jih posveti.

Potem romamo kristjani preko noči na svoje domove

in kakor da še čujemo božične zvonove od farne cerkve tam,

kjer je v zimski noči Jezus spet sam,

J. K.

NEDELA

štrta v Adventi.

Berilo iz pisma svetoga apostola Pavla Korinčanom. Bratje! Tak nas mej vsakši za služabnike Kristušove i oskrbnike božih skrivnosti. Pri oskrbnikih se toti zahteva, da je vsakši veren. Meni pa je prav malo mar, da me sodite vi ali človeško sodišče, pa tudi sam se ne sodim; nikaj toti nemam na dušnoj vesti, itak sem s tem šče ne opravičen: Gospod je, ki me sodi. Zato nikaj ne sodite pred časom, dokeč ne pride Gospod, ki bo tudi osvetlo, ka je v kmici skritoga, i bo razkrio misli src: i te vsakši sprejme hvalo od Boga.

Evangelij (Luka 3). V petnajstom leti vladanja casara Tiberija, gda je bio Poncij Pilat upravitel v Judeji i Herod štrtni oblastnik v Galileji i njegov brat Filip štrtni oblastnik v Itureji i deželi Trahonitidi i Lizanija štrtni oblastnik v Abilenu, i gda sta bila velika duhovnika Ana i Kaifa, je Bog govorio Januš, Zakarijevomi sinu, v puštni. I prehodno je vsjo jordanško pokrajino i oznanjao krst pokore za odpúšcanje grehov, kak je pisano v knjigi pregovorov proroka Izajaja: „Glas kričec-ga v puštni. Pripravite pot Gospodovo, izravnajte njegove steze; vsaka dolina naj se spuni i vsaki hrib i grič naj se zniža; i ka je pučlavo, naj bo vednako, i ka je hrupavo, naj postane gladka pot: i vse človeštvo bo videlo zveličanje bože.“

I vse človeštvo bo videlo zveličanje bože. (L. 3, 6.)

Ešče par dni, pa bomo obhajali god Jezušovoga rojstva. Ves adventni čas smo poslušali glas: Pripravite pot Gospodovo! To smo tudi delali. Ves naš trūd je bio obrnjeni na to, da bi spoznali svoje pogreške, se jih lepo spovedali i odprli v sv. obhajali Jezuš svoje čisto srce.

Ne je pa zadosta, da človek samo za nekaj časa odloži breme svojih grehov, nego se more tudi stanovitno obdržati v dobrom. Kristuš pravi: „Zveličani bo tisti, ki veren ostane do konca.“ — Istina, nešternim se težko vidi, grehi dati slovo in ga zapústiti, ar so se ga že preveč navadili. Pa vendar greh morajo zapústiti, če se ščejo zveličati. Što opravi spoved brez trdnoga sklepa popraviti se, takši ne sprejme dobro sv. zakramentov. V takšem srci nemre vladati sreča i mér nego nemér. Oh, če bi vsi spoznali, ka samo Bog more dati srci pravi mér, potom bi ga iskali pri njem i ne v grehi.

Vnogi ljudje se svojih grehov veselijo i nad njimi hvalijo. Pa je to pravo veselje? Gde je kakši pameten človek, ki se veseli, če spadne v blato? I greh je najostudnejše blato. Što se svojih grehov veseli, je podoben človek, ki nosi vajaz za šinjakom, s šterov ga bodo obesili. Tisti čas, gda njegovo srce plava v mlakuži grešnoga veselja, se obudi glas dušnevesti. Mir srca, veselje do Boga, opora v življenji, tolažba v smrti, zaklad zaslúženja in vüpanje na večno zveličanje so v tistom trenutki proč. Grešnik se zible nad peklenskim prepadom.

Čakamo vesele božične svetke. Bog daj, da bi bili zaistino veseli i srečni. Takši bodo, če bo naše veselje izhajalo iz Boga, ne pa iz greha. Proč z grehom, proč z grešnimi navadami! Navčimo se hoditi za milim Jezušom, ki nas tak srčno lübi. Hodimo za njim, vej je „njegov jarem sladok i njegovo breme lahko.“ Navčimo se greh sovražiti iz dna srca in Jezüsa lübiti iz celoga srca pa bomo srečni, ne samo te božične svetke, nego celo življenje. Tak se tudi za nas vresničijo reči svetoga evangelista: „Vse človeštvo bo videlo zveličanje bože.“

Španija. Odločno delo katoličanske mladine. Nedavno so še strahovito gospodarili v Španiji komunisti i slobodozidari, framasoni. Rüšili so katoličanske samostane i katoličanske šole. Največ so trpele šole jezuitov i sploh jezuitski red. Framasoni so ustanavljali „državne“ šole, to je svoje, v šterih je ne mela mesta verska vzgoja. Mladina bi se naj vzgajala v brezverskom dühi! Pa vstano je mladi, odločno katoliški voditeo Gil Robles, jako izobraženi človek. Postano je voditeo največje politične stranke v republiku Španiji i šou v vlado, ki je pod njegovim vplivom zavzela pomirljivo politiko nasproti narodi, ki je ves katoličanski. Katoličanska mladina, mo-

Šola, dom, vučiteo.

Šolska politika naše države, to se pravi — ka tudi naše banovine i naše vozkejše domovine Slov. krajine — se naslanja na šolski zakon, šteri žele, naj nam dajo narodne šole takšo maladino, štera bode zrasla v poštene, verne i delavne kotrige naroda, države i človeštva. Te cio naj dosegnejo šole s poukom in z vzgajanjem mladine, pa tak, ka bo že mala dečica tudi pomagala pri tom deli, to se pravi, ka bode aktivna. Šolski zakon nadale žele, naj se pri šolskom deli gleda na potrebe kraja i naj se to delo ne trga na „predmete“ kak nikda sveta, nego naj se deca vči to, kaj je v življenji edno, celo — v celoti. Posebno vala ta miseo za narodno šolo, to je za prve štiri razrede, šteri razredi v šolskom svedočanstvi... istina, ešče majo predmete: čitanje, pisanje, računstvo, zemljepis, risanje itd., ne smejo pa poznati tak na predmete raztrganoga i vzgojnoga dela.

Po našem šolskom zakoni zamišlena šola je teda nekaj ščista novoga. Po tom šolskom zakoni vrejeno šolsko delo bi nam moglo dati od nekajšnje bole izučeno i lepše vzgojeno deco. V kakšoj meri se to dogaja, vidijo starši i vidijo oblasti, šterim je zavüpano vodstvo naše šolske politike. Pa naj so že dosegle lepi napredek

na toj poti naše šole, pri kraji poti so ne, zato je vsaka nova miseo, štera naj slüži napredki našega šolstva, hvale vredna. Posebne hvale vredno pa bi bilo, če bi se naši roditelji tudi zanimali za delo šole i to delo podpirali, ar stara istina je: ge vozi šola svojo pot, dom tudi svojo, tam izobrazba dece trpi, ne ide naprej.

To sküпно delo šole i doma pa je mogoče samo v tom slučaji, če sta voditeo šole i roditelji ednoga mišljenja i ednoga čutenja. Dete je dragoceni sad družinskoga življenja, je plod lübezni, dela i požrtvovalnosti. Dete je sladko breme družine, zato je stokrat istina, da more meti dom ne samo pravico, ali tudi priliko, da prekrbi svojoj deci takši pouk i takšo vzgojo — kakšo vzgojo i pouk — misli — ka njegovo dete potrebüje. Šola je ne urad, šolski zakon je ne nikša ograja, plot, šteri bi püsto malo dečico, naj prestopi šolski prag, staršom bi pa zabrano vstop v to svetišče vzgoje i vučenosti. Takše pravice posebno ne more meti šolski zakon v našoj krajini, ge je naše siromašno lüdstvo duga desetletja vzdržavalo i postavlalo šole brez kakše tüje pomoči.

Lejko pa tudi povemo, ka je šolski zakon ne nikši plot, šteri bi ne

Politični pregled.

Domači.

V Belgradi delajo odbori. Pred božičom ne bo parlamentarne seje, nego samo po tem, gda odbori zvršijo svoje delo za sprejetje nešternih zakonskih predlogov. — V Jevtičovem klubu se je izvršo razcep. Lazič i Stajič, voditela kmetov, sta iz kluba izstopila.

Kak je to! Ništernomi človeki naše Slov. krajine se čüdno vidi, da kak je to, da se organizacija nove stranke nastanavlja i njeni odbori, šteri naj delajo po občinj, po srezaj, za novo stranko, so većinoma prej vsi pristaši Slov. Lüdske stranke, ali klerikalci. — Zakaj? Boži človek, premisli? Nišče nikoga nemre po vsjoj sili v stranko, ali organizacijo notri vlečti, či je njemi nej po voli i njé nešče meti zavolo kakšega klerikalizma, ali njega osebe na višini, štera bi njemi znala kaj škoditi. Bojijo se ništerni, da bi je predrügačo klerikalizem, ar je prej te škodlivi. Zakaj? Lejko zato ka istino bližnjega i Boga lübi. Zato se bojijo, da bi ednoga, ali drügoga krivica nej na svetlo prišla i tak ne bi mogli delati, kak se je to zadnja leta godilo. Dosegamao smo se včili od prvejših gospodov, štera so zadnje čase vodilna mesta v rokaj meli i njuva dela poznamo i čütimo na lastnoj koži, kakša so bila, kak so delala, štero delo je nej samo škodilo klerikalizmi, nego brez razločka celoj našoj krajini, i celoj državi, vsakšemi, šteri mogoče zdaj brani njuvo sebično i škodljivo delo. Znano je, da je nekaj od prvejših vodilnih gospodovna ednom sestanki povedao pred ešče živučimi vnoгими svedokmi, da naj mala čreda vsikdar na visika mesta svoje lüdi deva, da se tak polasti najvišije moči nad drügimi. Kak pa te zdaj bo? Zdaj, gda so drügi gospodje prišli, štere so prvejši gospodje voditelje ne mogli navčiti po v svojem sistem

ška i ženska, se je začnola zbirati v društva, ki majo namen, dati mladomi narodi katoličansko vzgojo i izobrazbo. Naloga teh društev je bila velka i težka. Šol je ne bilo. Katoličanske šole so bile porüšene, šolske knjige sežgane. Republikanska framazonska i komunistična vlada je gradila svoje šole, v šterih bi vzgoja naj bila brezbožna. V borbo proti takšim šolam je stopila zavedna katoličanska mladina. Zbirali so z velikimi težavami pejneze za nova šolska poslopja i knjige. Delali so tajno. Če bi framazonska vlada zvedila za to delo, bi ga naednok preperečila. Od hiše do hiše je šla mladina po celoj Španiji i zagovarjala potrebo katoličanskih šol. Kda je prišeo Gil Robles

lati, štero delo je teklo skoz 4-5 let, da za vakšega, šteri je količakaj klerikalnoga mišljenja bio, odstranili, vö vrgli, ar je na poti bio njuvom ne klerikalnom mišljenji. Pitamo mi gospode: Kakše mišljenje pa te oni majo, či klerikalnoga nemajo? Mogoče pogansko? Jeli so nej krščeniki, da je klerikalna reč za nje najbolje sovražna. Zakaj pa te po vsjoj sili napadajo klerikalce, ki po pravici popravljajo po istoj poti tisto, ka so oni ne prav včinoli. Murska krajina 44. šte. v uvodnom članki pravi, da se je nova stranka i nje odbor sestavo brez starih 3000 radikalov, ka do tej zdaj svojo politiko vodili v drügo smer. Mi pa povejmo, da tü je nej bilo 3000 radikalov, nego samo za edno prgiščo. Mogoče so gospodje, šterim se zdajšnji po njih imenüvani klerikalni odbor ne vidi, šteli pa v takšo smer voditi politiko, naj bi vse nadale šlo po starom kopiti! Nišče se z nove stranke ne zapera vö, nego zgodi se, da slabomi vučitelji včasi deca brez njegove vole na šinjek se-dejo, ar jih je prle sam na to navčo.

Nemeš Vince, kmet, Tešanovci

Svetovni.

Bojna v Abesiniji. Francozi i Angleži so se sporazumeli, da Italiji data od Abesinije tak veliki deo, kak sta dve Jugoslaviji, Abesiniji pa izhod domorja. Aksum, sveto mesto Abesincov bi ostalo v rokaj teh. Italija pa toga mesta nešče püstiti z rok, ar je že zasedla. V Somaliji so Italijani začeli ofenzivo. Abesinci se močno branijo i iščejo priliko, da bi na talijansko ofenzivo odgovorili s proti ofenzivom.

Sveti Oča za mir. V tajnom konzistoriji je sveti Oča za celi svet povdaro, da Cerkev žele pravičen mir med Abesinjov i Italijov, ne pa boja.

v vlado, je mladina šla na delo, da izvrši svoje velke načrte. V Madridi i okolici so že postavili z nabranimi pejnezi 274 šol, v šterih se brezplačno vzgaja i izobražüje okoli 14.000 dece sirmaških delavcov i kmetov. V samom Madridi so pa postavili posebno šolo za lajike — nedühovnike, kde se pripravljajo za katehetsko slüžbo med ono mladino, štera hodi v državne brezverske šole. Število odločno katoličanske mladine se naglo vekša i nabitiranje za zidanje katoličanskih šol se nadaljüje, da je bodo mogli postaviti v vseh španskih pokrajinah. Iz teh šol bo prišeo novi rod, ki ne bo samo po imeni katoličanski, nego tudi po prepričanji; ne samo v rečaj katoličanski, nego tudi v dejanji!

püsto želje roditelov prek šolskoga praga. Ne najdemo v našem šolskom zakoni nindri niti ednoga paragrafa, šteri bi zabrano tebi oča, ali tebi mati, ka bi pogledala, zvedila kak se vči tvoje dete. Ešče menje vala trditve, ka bi voditelje ne smeli povedati v postavnjoj i izobraženoga človeka vrednoj obliki svojim vučitelom i vučiteljicam kaj bi radi vidli, naj se dela, ali ne dela v šoli.

Staršije,

naši slovenski, jugoslovenski vučitelje so ne „uradniki“, ešče menje kakši policaji. Oni so, morajo biti! — v šoli vaši zastopniki, šteri vrsijo po božoj i človečoj postavi vam zavüpano slüžbo včenja i vzgajanja. Vaš vučiteo, ali vaša vučitelica bodi edna na vsakoj vašoj srčnoj žili ležeča roka; ta roka naj taki občüti vaše veselje, vašo bol, vašo srečo i nesrečo. Vaš vučiteo mora biti eden z vami — i kak čütijo srečo, ali nesrečo doma vsi, vsaka kotriga družine, tak more čütiti oboje tudi šola, to sküпно srce cele šolske občine. Na drügoj strani pa, naj postanejo naše šole čisto, lepo okno, skoz šteroga pogledajo deca i roditelji v naš slovenski, jugoslovenski i celi svet. V tom okni naj bo vsakikrat vidno znamenje, kda se neka žalostnoga, srečnoga, ali lepoga godi v lübenjoj domačoj krajini, v domovini i po sveti. *To okno naj se vsikdar odpre in naj postane dostopno starim i mladim, kda se ponüdi prilika, ka bi si dom s poštenim delom zaslüžjo vekši falaček krüha.*

Ešče edno miseo bi mogli za merkati. Šola i cerkev, vučiteo i duhovnik sta greda ednih božih gredi. Vučiteo i duhovnik samo s sküpnim delom lejko data našoj mladini osnovno izobrazbo.

Kaj je to „osnovna izobrazba“?

To je, dragi moji telovno i düševno zdravje. Zdravo telo je posoda, zdrava düša je dragocena vsebina te posode. Oboje pa, zdravo telo i zdrava düša vodita močno volo, tisto gonilno silo, brez štere ne najdete rasti, napredka, ešče menje poštenoga, zvestoga i delavnoga človeka.

Osnovno izobražen človek je varen zdravji koristnoga življenja. On je čist, ma čisto telo, čisti obleč, čisti dom, ma smiseo za čisto okolico domače hiže. Osnovno izobražen človek zna kak more ravnati z očmi, z vüjami, z rokov, z nogov, zakaj ma piuča, žalodec, kakše delo vrsijo tej deli njegovoga tela i za to delo so deli njegovoga tela navajeni. Osnovno izobražen človek zna, ka se za telovno zdravje naših družin, občin itd. skrbijo te in te organizacije, — Rdeči križ, občinski pomožni odbor; on razmi zakaj je zdravnik, zakaj je špitao, zakaj je dobra i potrebna pametna telovadba.

K medsebojnim stikom.

K stikom med Slovensko krajino in ostalimi Slovenci naj podam neko zanimivo pričo! Znan nam je jezikoslovec dr. Franc Miklošič, roj. 1813. v Radomersčaku pri Ljutomeru, ki je v svojih delih vpošteval tudi naše narčeje. Ko so l. 1883, slavili njegovo sedemdesetletnico, se je v Ljutomeru sestavil odbor (že l. 1882.), v katerem so bili med drugimi tile znameniti možje: Fr. Erjavce, Fr. Levec, K. Glaser, J. Sket i dr. „Ljubljanski zvon“ 1883. str. 343 poroča, da sta bila v odboru „župnika Borovnjak i. in Žižek Belotinski (=Marko Ž. v Beltincih) za Prekmursko.“ Na velikonočni ponedeljek se je zbralo v Ptuj 20 odbornikov, da bi določili spored slavnosti: „In celö od bratov naših onkraj Mure je prinesel brzjav srčen pozdrav po velezaslužnem prekmurskem Žižku.“ — Dne 2. IX. 1883. se je v Ljutomeru vršila slavnost. Naš slavni prijatelj Božidar Raič je med drugimi prečital tudi to brzjavko: „Radgona. — Obžalujem, da ne morem biti navzoč. Slava Miklošiču! Srčni pozdrav vsem zbranim! Borovnjak, župnik.“ — Med govori je prof. Žitek omenjal zasluge, ki si jih je pridobilo naše duhovništvo ter je napil „zastopniku prekmurskih Slovencev, g. župniku Žižeku iz Belotincev (Živio!) Slednji zahvaljuje se na napitnici povzdigne čašo: Bog živi nas vse in onega, katerega slavimo.“ (Slov. narod 1883, 7. septembra.)

Na duši zdrav človek, to je osnovno izobražen človek, se zanima za vse lepo, dobro, pošteno i hasnovito okoli sebe. On se ne straši poti, če lejko pogleda kakšno razstavo, on ima čas, ka pogleda v šolo, ali v „dom“, če je tam predavanje; osnovno izobražen človek je prijateo dobrih knjig, časopisov; on se ne straši kakšnega pozdravnoga govora, ne kakše vloge, če se pripravla igra; njega ne straši miseo, ka bi iz dobrih knjig zvedo zakaj plača slabo kmetija, ali kak bi mogeo ravnati, če šče meti hasek od svinj, od kūr, ali od sadnoga drevja. Zakaj bi bio dober računar samo telko časa naš človek, dokeč ne zapusti za večno šolske sobe? Ka pa, sramota je to, če kaj znamo? Ali istina je to, da samo gospoda je za vučenost?

Ne. Toplo sunce je za vse. Hladen dežek je za vse. Vetrlič je za vse. Vučenost, te dragi kinč, dedič od naših prednikov je tudi za vse. Posebno za tiste ljudi, šteri bi radi povedali, ka imajo osnovno izobrazbo.

Roditelji, samo v našoj krajini mammo na jezero ljudi, šteri znajo, ka je krüh dober, ali bolši je, če mammo kcoj malo zmočaja, kiselaka, sadja itd. ne vejo pa povedati: zakaj je tak. Mammo na jezere gospodinj, štere kuhajo svojoj družini, ali samo malo takših, štere bi znale povedati: kelko i kakše hrane mora meti dete, mladenič, mož delavec, ali starček tam za pečjov. Vsi se strašimo grabežljivoga betega: griže, španske gripe, škrlatinke, ošpic, davice, ali malo šteri ravna tak doma, ka bi te beteg ne mogeo priti prek domačega praga. *To visoko* vučenost radi prepustimo gospodi, ali *osnovno izobrazbo* mora meti vsak naš človek. Pa ne samo tisti, šteri lejko ide v meščansko šolo i v gimnazijo, nego vsi, brez izjeme. To vala tudi za prebivalce

V zadnjih letaj se je razširo med namj, to vala skoro za celo domovino, če ne za celi svet — nikši novi beteg: vse želimo od drugih, od občine, od sreza, od banovine, od držaze, — ali če je kakše plačilo za toga, ali onoga pomagaja, pa skrijemo bankaš na resan nedoseglivo mesto. Pes, šteri sosedovomi „Bundaš“ izavüpa lepo dužnost, naj nje-mi zgrabi mastnoga zavca, zagvišno crkne od gladi. Pomoč bližnjega je samo te potrebna i po krščanskom mišljenji pravična, če smo sami že sprokali rešitev, ali brez vidnoga haska. Občina, srez, banovina, država smo mi. Če njej damo, sebi damo... „Ja, kaj pa če v lüdske žepe oteče penez,“ bi lejko odvrno kakši modrijaš. — Kaj takšega tudi lejko dočakamo, ali samo telko časa, dokeč je naša osnovna izobrazba na niskoj stopnji. Izobraženi ljudje razmijo, kaj delajo. Oni postavijo na vodilna mesta zavüpanja vredne ljudi. — Kakšeteč obračajmo reč, na konci pridemo na glavno točko vseh naših dnešnjih nevol i bolečin: na premalo osnovno izobrazbo. Zato je samo odobravanja vredna miseo: aldüjmo vse za povečanje izobrazbe naše mladine!

Pisatelj Jožef Košič.

(Predavanje prof. V. Noyaka na obč. zboru muzej. društva v Soboti 29. sept. 1935.)

Ob začetku smotrnega znanstvenega preiskovanja Slovenske krajine med Muro in Rabo, ki ga predstavlja ustanovitev Prekmurskega muzejskega društva, je prav, da se ustavimo pri tistem pisatelju te zemlje, ki je prvič in najbolj čutil ter povdarjal potrebo omike in izobraževanja slovenskega naroda med Muro in Rabo. Ta prosvetljenec in preporoditelj, ki je prvi pisal posvetne, poučne knjige v prekmurskem narečju, je bil *Jožef Košič*. Po vrstnem redu je Košič tretji prekmurski katoliški pisatelj, če ni prav on sam napisal anonimnega rokopisa „*Starine železnih in zalajskih Slovencev*“. Zanimiv je posebno radi tega, ker nam poleg ostalih pisateljev, ki so večinoma le prevajali tujejezične tekste v svoje domače narečje, Košič največ izmed naših pisateljev sam govori in celo v perečih vprašanjih svoje rodne krajine. Dalje je Košičevo delo zanimivo radi tega, ker nam izpričuje njegovo poznavanje slovenskih knjig iz osrednjih pokrajin in vpliv njihovega jezika na jezik njegovih spisov. Prav gotovo je Jožef Košič eden najbolj

GLASI. SLOVENSKA KRAJINA.

V današnja številka Novin so djani čeki, po šterih pošlite svojo zaostano naročnino i za januar mesec naprej. Ovači Vam Novin več ne moremo pošilati.

Nezgrüntana hüdobija. Vnogo-kaj je zmožen človek napraviti. Ali kaj takšega, kak smo čüli, da se je zgodilo pred dvema tjednoma v Dugoveških goricaj, more napraviti sam peklenšček v človečoj podobi. Vse gorice i ves se zgraža. Sirotka stara ženka je bila na smrt betežna. Gda je vidila, ka njoj že proti konci ide, je prosila domače, naj njoj idejo po dühovnika, da jo spove i pripravi za srečno smrt. Tüdi doktora je prosila. Domači so pa se vendar zbojali dühovnika z Jezušom sprijati pod svojo streho i so ne šteli iti. Gda je sirotka le nemilo prosila za spovednika i so jo ne mogli potišiti, so nagačali ednoga dečka 22 let staroga, da se je spravo za dühovnika. Oblekeo si je belo robačo i s papira napravio štolo, nato pa šou k mamic, da jo spove. Sirotica je bila na edno oko slepa, na drugo pa samo malo videla, tak da ne opazila, če je ne prišeo pravi dühovnik. Tak se je spovedala i ešče hostijo je dobila, ki jo je brezsrčni dečko zrezao iz papira. Sirotka se je potolažila, gda je mislila, ka je spovedana. Ali sledkar je zvedila, kakše nečloveško delo so napravili z njov i se je od toga tak prestrašila, da je taki düšo zdehnola. — Vüpamo, da je naš nebeski Oča meo bole smileno srce za nevolno siroto, kak njeni domači i njoj je sam odpüsto grehe. Odločno pa zahtevamo i tüdi pričaküjemo, da bo merodajna civilna oblast odmerila pravično plačilo tem nedopovedljivo nesmilnim ljudem. Cerkveno kaznen, to je izobčenje iz Cerkve, so si itak sami nakopali.

Polanski stariši: pazite si na svoje dekle. V Lendavo jih same nikdar ne puščajte. Zakaj? bi Vam znale povedati Vaše kleti v goricaj.

Na podporo naših listov sta poslale iz Francije: *Kustec Ana* 17:50

Morilci na Gor. Bistrici obsojeni.

Ešče zdaj nam je živo v spomini zverinsko mesarjenje, ki se je godilo 20. okt. t. l. na Gornjoj Bistrici. Vršila se je tam veselica z vinskih trgatvov. Kak že ob takšoj priliki se zberejo dečki tüdi sosednih vesi, ki se pa med sebov navadno ne razmijo. Bistricanci so pa že od nekda znani, kak nevarni zavolo noža ali količa ali celo sekire. Tak je tüdi te den prišlo do bitja med dečki iz Gornje, Srednje i Dolnje Bistricice. Dečki iz Srednje Bistricice so pete odnesli i se sprosili v raznih hišaj.

izobraženih, globokih in za izobrazbo ljudstva vnetih duhov v zgodovini Slovenske krajine.

Jožef Košič se je narodil dne 9. oktobra 1788. v Beltincih. Nižjo gimnazijo je obiskal v Köszegu, višjo in bogoslovje pa v Sombathelju. Leta 1812. je bil kaplan v Beltincih; ni pa znano, kje je služboval do l. 1816., ko je postal župnik na Dol. Seniku. Tu je ostal do l. 1829., ko je prišel za župnika v Gornji Senik, kjer je umrl 26. dec. 1867.

Prvi Košičev znani spis je izšel v reviji *Tudományos Gyűjtemény* 1827. in razpravlja o vprašanju, ali so na Madžarskem Vandali ter dokazuje z navedbami iz raznih zgodovinarjev, da so Slovenci med Muro in Rabo ostanki Vandalov. — Svarnejšega dela se je poprijel Košič, ko je za madžarskega zgodovinarja in narodopisca Csaplovicsa sam sestavil oziroma mu dal gradivo za spis o Slovencih na Madžarskem, kar je Csaplovics objavil v *Tud. Gy.* 1827. ter v nemškem prevodu 1829. Ti doneski so dragocen prispevek k našemu narodopisju.

Svoje pisateljsko delo je Košič pričel s prevodom madžarske slovnice za prekmurske Slovence. Naslov te knjige se glasi: „*Krátki Návuk Vo-*

i Krampač Ága 12:50 Din., skupno 30 Din. Obe sta z D. Bistrice, prva dovica, druga mladenka. Toplo se zahvalita za Novine od 1. adventske nedele, štere so bile izseljenikom posvečene, so jiva razveselile i za vse molitve, štere smo za nje opravili. Zahvalita se za naše liste vsem, ki je pišejo i priznavata, da je tak, kak pišemo. Izseljenec je siromak, ne gleda se, če je moker ali betežen, če je vroče ali sneg, delati mora pa večer v mrzloj sobi pa iti k počitki. Krampač Ága se zahvali Bl. D. Mariji i sv. Maloj Treziki, ka njej je roka ozdravela i pozdravla svojo deco, prijatele, sosome botrino. Kustec Ana pozdravlja svojo mammo, brate, nevesto, vso svojo rodbino. Srčno žele: „Marija naj me tolaži v tüjini vsaki čas mojega tü prebivanja i me srečno i zdravo pripela v ljubleno, zlato domovino, ka bi mogla znova predge poslušati. Obe pozdravlate še črensovske dühovnike, tem i vsem svojim domačim pa poznanim i rodi želeta blažene božične svetke i srečno novo leto. (Bog plačaj za dar i pozdrav! Vr.) — Ravnotak pošilata srčne pozdrave vsem svojim domačim, poznancom, farnikom i njim žele blažene svetke pa srečno novo leto *Le-poša Ana*, *Tešanovci*, i *Sobočan Ágata*, *Trnje*, iz Francije. Na podporo M. Lista pošilata vsaka 10 Din. (Bog plati. Meša se opravi. Vr.) Kak je po pravici imenuje darovnica, je poslala *Sobočan Kristina*, doma v Mostjaj, iz Francije 38 Din. Doma *Štefan* z *Trnja* 9 Din., *Ritlop Štefan*, *Črensovci* iz Francije, 10 Din. *Kerec Mihael*, davni naročnik v Franciji je poslao v zneski 70 Din. *Kanič Matjaš* iz Francije je poslao 42 Din na Novine i M. List. Bog povrni.

Delavcom v Franciji. Kalendar Srca Jezušovoga je dogotovljen. Nekaj smo ga več štampali, kak je število naročnikov. Če ga ščete meti i se ž njim vživeti v življenje domače hiše v Slov. krajini, naročite si ga pri vredništvi Mar. lista v Črensovcih, košta 10 Din., šteri penez se pa mora naprej poslati.

Rogaševci. Decembra 2. je mrla *Gider Marija*, mati vrolega širitela našega tiska, *Franca*; na pogrebi, 4. decembra, sta bila oba našiva gg. dühovnika pa dosta lüstva nazlük slabomi vremeni.

Lebar Otona pa so došli i ga zatukli s sekirami i ročicami. Morilce so taki žandarje odegнали. Pred par dnevi pa so bili v Maribori na okrožnom sodišči sojeni. Pet jih je bilo. Obsojeni so: *Fotivec Štefan* na 10 let robije i stalno zgübo častnih pravic, *mladoletni Ivan Š.* na 4 leta strogoga zopora, *mladoletni Izidor Š.* na 4 leta strogoga zopora, *Ignac Ščrnjavič* na 5 let i 15 dni robije i stalno zgübo častnih pravic, *August Balažic* je bio pa rešeni.

grszkoga Jezika za Zacsetnike, vödáni od *Goszpona Szalay Imrea*. — Na *Vandalszka Vüszta* prenesseni po *Kossics Józsefi*, Gornjo Szinicskom Plebánosi. Sztroskom Plemenite Šeleznoga *Vármegeya* Obscsine vöstampani. V *Grádczi*, 1833.

Na štirih straneh „*Predgovora*“ govori Košič o odredbah in sklepih peštanskega parlamenta v letih 1791—1827 in železne županije, ki zahtevajo pouk madžarsčine v ljudski šoli, kajti „či se ednok pokopa vogrski rejč, more z obraza zemle potünoti i vogrski narod“. (III.) Nato pisatelj v duhovitih besedah zagovarja svoje delo in se brani pred tistimi, ki bodo njegovo početje napadali. Misli tu predvsem le na sposobnost svojega prevajanja in ne na načelno stran dela, to je na narodnostno upravičenost. „*Predgovoru*“ sledi sestavek „*Nagibanye na Vcsenye Vogrskoga Jezika*. (VII.—XVIII.) Ne glede na vsebinsko stran moramo priznati, da je stilistično, logično in retorično utemeljevanje zelo spretno sestavljeno. Ker Slovenci (Slovenje) nimamo iz svojega naroda „poglavnika“ — vladarja, živimo v madžarski državi „mirovno, pokorno i delavno“ (VII.). Ogrji pa željijo, naj bi se vsi narodi (!) njihove

Siroti je plačao Marijin list v Gomilicaj *Kovač Franc*, ki je prišo iz Francije. Naj širiteo na l. 1935. to darovitnost porabi za edno siroto. Marija povrni te dar!

Pozdrav pošilajo iz Francije i blaženo novo leto želejo: Vsem svojim domačim, dühovnikom i celoj Slovenskoj krajini. *Prša Roza* iz *Ižakovec*, *Kerec Mihael* iz *Gračke fare*; *Agneška Horvat* iz *Bogojine*, *Rozika Gutman* iz *Bogojine*, *Trezika Nežič* iz *Ivanec*, *Marija Kovačič* iz *Beltinec*.

Javite se na upravi Novin, ki potrebujete pisalni stroj i stroj za štepati, oba brez falinge. Tü zvedite, kje se dobita.

Naročnikom v Chicagi. Vsaki stari naročnik naj se taki javi pri širiteli *g. Denša Ivani* ali osebno ali pismeno, jeli ostane na duže naročnik ali pa ne. Pri širiteli naj se glasijo tüdi novi naročniki. Do konca februara mora biti vsa naročnina že v Črensovcih. — **Uprava Novin.**

Smrt ob meji. V Murskom logi sta dva *Medjimurca* iz *Podturna* šla iz *Madžarske* prek meje. Nesla sta švercarske reči. Ednoga so strelili, gda je šteo vujti, drugoga pa so zgrabili.

Grad. Pri nas se dogajajo čüdne stvari. Prej, ka straši. Orožništvo je stvar preiskalo i povzročitelja poslalo na pristojno mesto. Od toga raj več ne pišemo, ka je razburkanje velko.

Ste že čüli i bote čüli, da je „*Karitas*“ zavarvanje, štero vživle pri jezera i jezera popuno zavüpanje i ga tüdi lejko vživa, ar je najbousi prijateo zavarancov i njuvij domačih. Pomaga njim posebno v trej slüčajaj 1. Kda trbe dati herbijo; 2. Kda v starosti opešajo moči in 3. Kda poklonka smrt na dveri. I Kak pomoga? Na te način, da pri njoj zavarjete herbijo, lejko se zavarjete za slüčaj smrti i za slüčaj starosti. Ka plačate za „*Karitas*“, ostane vaše, ar nam ona to i šče več povrne. Vođstvo „*Karitas*“ je sprijalo nebroj zahvalnih pisem od onih, šterim je v najlepšem redi izplačala zavaryano šumo. Zavarte se kem prle! Pišite vođstvi „*Karitas*“ v *Maribori*, *Orožnova ulica 8.*, ali se pa oglasite pri domačem zastopniku „*Karitas*“.

Smrtina nesreča. *Žalig Matjaša*, krojača, iz Črensovec, je bujlo drevo v *Bistričkoj Meki*, ar njemi je pri podiranji na zatanek spadnolo. Za dobrim človekom, dugoletnim naročnikom naših listov vse žalüje, Te tjedjen je opravo adventske spoved. V smilenost sladkoga Srca Jezušovoga ga zročimo i ga priporočimo v molitev našim naročnikom.

Protestiramo. M. Krajina piše, da so volilci bili zadovolni z združanjem občin. To je nesramna laž. Mi volilci iz vesi *Lipa* smo proti našoj voli bili odtrgani od svoje stare občine, od *Turnišč*. Smo po predpisih zakona vložili pritožbo pod *JNS* ladanjom, pa smo najšli glüha vüha. Zdej, ka piše veter pravice pod *dr. Korošcom*, se naša pritožba naskori reši ugodno. Proti pisarji *M. Krajine* protestiramo. — **Volilci od Lipe.**

države naučili državnega jezika. Nujno je, pravi naš pisatelj, da ljubimo jezik svoje domovine in se ga naučimo, ker je *Ogrska* naša domovina, sledi iz tega „da vogrski orság má pravico od nas terjati, naj se pouleg (!) našega i njegovoga jezika navčimo“. (X.) Košič se ne izogiblje kočljivega vprašanja mnogojezičnosti ogrske države, češ, da *Madžari* takrat, ko so si osvojili to ozemlje, niso marali pregnati raznih narodov, ki so tu bivali, marveč so jih sprejeli medse in v tem je vzrok, da je ogrski jezik „poteženi i zavrženi“. V zadnjem času pa se pričinja ta državni jezik oživljati z odredbami, ki zahtevajo učenje madžarsčine. Domovina je naša mati, zato je znanje njegovega jezika 1. vredno in dolžnost, 2. koristno in potrebno, 3. mogoče in lahko.

Važna je Košičeva ugotovitev, da ne namerava vzbuditi sovraštva proti ostalim jezikom, niti noče „na pokapanje vašega maternoga jezika zapelavati“, ker je vsak narod oseba v družini; znati je treba več jezikov. Vsak človek pa mora skrbeti, da prav spozna naravo svojega materinskega jezika, potem se mora pa naučiti jezika tistih ljudi, ki so mu najbližji. Ta ugotovitev dela pisatelju čast in drži še danes. (Dalje)

Uredba o zaščiti kmetov

Na podlagi § 63 finančnega zakona za 1934/35 leto in § 7 zakona o proračunskih dvanajstih na mesec avgust-december 1935 in jan.-marec 1936 predpisuje ministrski svet na predlog ministra za kmetijstvo, ministra za trgovino in industrijo in ministra pravde naslednjo

uredbo o zaščiti kmetov.

Člen 1.

1) Uredba o zaščiti kmetov določa način odplačevanja dolgov kmetov, ki so jih napravili pred 20. aprilom 1932 in se nanaša na osebe, ki

Dogodki po sveti.

Goreča gora v Avstraliji. Na vzhodnem delu te zemlje je lepo gorovje takzване „Modre gore“. Med temi je edna gora za sebe i ma čudno farbo; vsikdar gori, zato se imenuje goreča gora. Na njoj zavolo velike vročine nikaj ne raste. Če človek hodi po njoj, vidi tu pa tam dim i včasih mali plamen. Gorečo goro so odkrili l. 1728. pa so mislili, da je to vulkan, kakših je v toj deželi dosta. Sledkar so pa na to gori prišli, da je gora iz premoga i da te premog gori, zato se vidi plamen. Vučenjaki pravijo, da gora gori že na jezere let. Ednok bo vgasnila.

Steklenica je priplavala iz Amerike v Evropo v osmih mesecih. Na ameriški obali so vrgli v morje več steklenic z namenom, da bi zvedeli, v šteri kraj se giblje voda v morju. To delajo navadno ribiške družbe, da bole znajo, od šteroga kraja pridejo ribe, takzvani slaniki, da jih potem zgrabijo. Tak je največja ribiška družba vrgla v morje pred dvema letoma na jezere steklenic. Se zna, da se jih dosta razbije in da maloštera cela ostane. Včasih je to metanje spraznih steklenic bilo edini klic za pomoč, kda je kakša ladja v nevarnosti. Pa dostokrat se je nesrečna ladja prle potopila, kak je što najšeo steklenico.

V kaznilnico Lincoln-Heiglitz v Los Angelesu je prišeo 22 let star Peter Davis, ki vaga 460 funtov. Za njega je mogeo dati ravnateo kaznilnice napraviti novi gvant, nove punčule i novo posteo, ar je tak velkoga odevala ne meo. To je pa že zvünrredna debelost.

Štiri leta je spao Viktor Cleane, doma na Angleškem. Bio je v svetovnoj vojni i je domov prišeo jako trüden. Kda šte je med delom ali pri jeli zaspa. Po več vör so ga ne mogli gor obüditi. Poslali so ga na opazovanje v bolnico v Kent. Tam pa je zaspa kak mrtev i je spao cela štiri leta. Mislili so, da vsaki čas vmerje; hraniti so ga mogli umetno. Pred par tjedni pa se je zbüdo. Kda je prišla k nemi žena z decov, je njo taki spoznao, a dece več ne.

Legenda o svetem Andreju.

Bilo je pred mnogimi leti v cerkvi svetega Andreja v Šent Andražu na Koroškem, v Labodski dolini, kjer so vsak dan pobožno molili redovni kanoniki svetega Avgüština. V mrzli jesenski, že skoraj zimski noči, 30. novembra, ko so tudi zvezde bežale pred mrazom in se jadrno skrivale v topli objem teme; tedaj je sveti Andrej na glavnem oltarju kakor oživel, pozval svetega Avgüština, patrona tamošnjih kanonikov, in mu govoril:

Čuj, ali se ti ne zdi, mrzlo postaja tu na severu. Sicer sem vaju mraza, saj sem po hladni Trakiji dolgo hodil, pa vendar; še bolj ko mraz pa me skrbijo moji bratje in sestre na vzhodu: saj veš, da me tam jako častijo, da moj križ visoko čislajo in zidajo svoje cerkvene stavbe po njegovi podobi. Pa, saj zdaj še več veš, mojemu bratu Petru so tako gorki pa mu nočejo priznati prvenstva, češ, jaz sem starejši, pa sem hodil okoli kraja, kjer so si oni pozneje zgradili krasno prestolico pa so trdili, da se oblast mojega brata mora tako seliti kakor cesarsko mesto; pa saj veš, zato me bo še Moskva hotela nekda imeti na

so s potrdilom (čl. 9. odst. 2. in 3) dokazale, da so kmetje in da so bile ob času zadolžitve kmetje.

2) Kot dolgovi kmeta se smatrajo vse denarne obveze zasebnopravnega in javnopravnega značaja, kolikor niso izvzete s členom 11, brez ozira na to, iz katere osnove izhajajo in brez ozira na to, ali jih kmet dolguje kot glavni dolžnik, solidarni dolžnik ali porok. Obveznost solidarnega dolžnika ali poroka se smatra kot njegov dolg šele tedaj, ko mora to obveznost izpolniti.

3) Uredba se nanaša tudi na kmeta, ki se mu je otvoril stečaj pred 20. aprilom 1932.

Člen 2.

1) Za kmeta v smislu te uredbe se šteje fizična oseba, kateri je kmetijstvo glavni poklic, ki obdeluje zemljo sama ali s člani svoje rodbine, a v slučaju potrebe tudi z najeto delovno močjo, katere obdavčeni dohodki potekajo pretežno iz kmetijstva (vinogradništva, sadjarstva, vrtnarstva, živinoreje i. t. d.) in čigar posestvo ne presega površine 75 ha orne (za obdelovanje sposobne) zemlje, odnosno pri rodbinski zadrugi 200 ha orne (za obdelovanje sposobne) zemlje. Za rodbinsko zadrugo se smatra ona rodbinska zajednica, v kateri obstoji skupno življenje in delovanje sorodnikov po krvi ali po posvojitvi in v kateri je najmanj pet moških članov.

2) Uživalci, zakupniki ali spolovinarji, ki obdelujejo tujo zemljo, čeprav nimajo svoje lastne zemlje, toda izpolnjujejo ostale pogoje, se smatrajo za kmete po odstavku 1 tega člena.

3) Kot kmetje v smislu odstavka 1 tega člena se smatrajo tudi samonaselniki v južnih krajih, označeni v čl. 8, odst. 7 pravilnika za izvrševanje zakona o naseljevanju v južnih krajih z dne 11. junija 1931. leta z njegovimi izpremembami in dopolnitvami z dne 24. junija 1933, št. 50.592/VI B z dne 3. avgusta 1933.

4) Omožena ženska, ki živi skupaj s svojim možem, se šteje za kmeta samo tedaj, ako osebo izpolnjuje pogoje, ki jih za kmeta predpisuje ta uredba in če njuni skupni dohodki potekajo pretežno iz kmetijstva.

5) V maksimum orne zemlje se všteva osebno posestvo kmeta in posestvo njegove žene in otrok, če živijo z njim v hišni skupnosti.

6) Za kmete v smislu te uredbe se štejejo, pod pogojem, da njihovi obdavčeni dohodki potekajo pretežno

PAZITE, ZELO UGODNA PRILIKA.

POZOR! ČEVLJARI, KROJAČI, ŠIVILJE POZOR!

Na zalogi imam nekoliko komadov popolnoma novih levoročnih flach i drugih strojev, katere prodam po izvanredno nizki ceni. Samo dokler traja zaloga.

Zahtevajte ponudbe, to čim prej, da ne bode prepozno!

ŠTIVAN ERNEST, tehnična trgovina, radio aparati, gramofoni pisalni in šivalni stroji, kolesa, motorji itd.

MURSKA SOBOTA

svoji strani. Na moja leta se sklicujejo; saj sem res najstarejši med apostoli pa sem bil prvi pozvani od Gospoda, a takoj sem tudi Petra k Njemu pripeljal pa mu je že v nagovoru ime izpremenil, mojemu vročekrvnemu bratu „skalarju“.

„To bi naj torej bila Tvoja labodja pesem v tej dolini?“ je spregovoril pazljivi Avgüstin.

„No ja, tako nekako, toda ne popolnoma; saj bi tudi te doline ne pozabil, a s škofom bi rad šel bolj na jug, saj veš, koliko bratov in sester tam čaka, da bi jih prav poučil pa jim pregnal tiste predsodke. — Pa saj veš, da so mi tu že enkrat onečastili cerkev.“

„Saj ni bilo toliko hudobije pri tem!“ jih je branil Avgüstin.

„No ja, je že res“, je nadaljeval Andrej, „saj veš, da me je škof Slomšek že tolikokrat prosil, naj ostanem patron njegove slovenske škofije v novi prestolici. Pa sem privolil.“

Potem pa, saj vidiš, da bo eden izmed Slomšekovih naslednikov, mojega imena, sprejel pravoslavnega patriarha iz Beograda. Pri tem bi jako rad bil zraven, da bi jima navdahnil kako dobro misel.“

„Pa se jih nič ne bojiš, saj veš, kako si bil križan!“ je dvomil sveti Avgüstin.

Pošta.

B. S. Krog. Tisto pošli naravnost na davčno upravo, je ne za list. Pritožbe so istinske, a celi svet iste ma. — G. Z. M. do vica, Maribor. Za letos vse plačano. — D. D. Šibenik. Hvala za poslane podatke i lübez nive vrstice. Tüdi mi molimo za vas, ki ste odtrgani od nas. Naslov dotičnomi spremenili. — Hari Ema. Barisis, Francija. Poslali prošene Novine z M. listom od 1. dec. i celo l. 1936. stanejo z dvema kalendaroma 126 D. Prosimo te peneze. — Kerec Mih. Francija. Nujno prosimo naslov od Ferk Vincenca, kje je v Maribori? — G. F. Ljubljana. V Maribor poslali zaproseno svoto. — Naročnica z Vidonec v Franciji pita, če smo dobili naročnino. Odgovorimo da ne vemo, što je pisao pismo, ar se ne podpisao. — Jakab Jožef, Lipovci. Nekak piše iz Francije, ka ti plačša za njega 100 Din naročnine, nej pa podpisao imena. Naznani nam, što je to. — Novine so naročene v Francijo za Horvat Franca v Oison ino Vrečić Paulino v Bertiverie. Prosimo odgovora, što je naročo i što je plača. Prosimo obračun od poslanih penez.

Mestna hranilnica v Ljutomeri ma k odaji po nizkih cenaj menša i vekša posestva. Kúpina se plača v gotovini, odnosno se tüdi lahko prevzemejo terjatve gorenje hranilnice, ki davle vsa potrebna pojasnila.

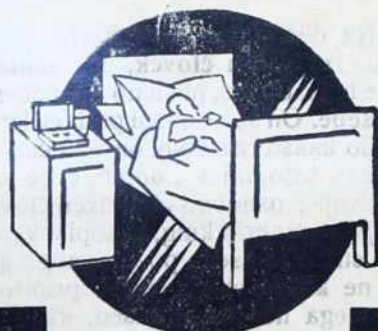
Oda se grünt v Murskom Središči poleg glavne vulice. Pitati pri g. Čanadi Ivani, kovači v M. Središču. Prostor je primeren za trgovino i obrt.

Nekdašnji viničar pri g. Brenner Antoni v Rabcaj bi rad naj prišeo v to službo.
Bogdan Štefan, Lendava, Benec hšt. 423.

iz kmetijstva in da njihova posest orne zemlje ne presega površine, odrejene v 1. odstavku tega člena, tudi osebe, a) ki zaradi boleznii ali drugih neuklonljivih zadržkov ne morejo same obdelovati svoje zemlje, dalje maloletni otroci kmetov dokler traja njih maloletnost, ter zapuščine kmetov, dokler se ne predado dedičem;

b) ki obdelujejo same ali s svojimi rodbinskimi člani tujo zemljo, če jim je kmetijstvo glavni poklic in če ne plačujejo razen uslužbenskega davka nobenega drugega davka;

Dalje

Betežni na plüčaj!

Jezeri že ozdravleni!

Zahtevajte taki knigo od moje nove umetnosti prehranjevanja, ki je že vno goga rešila. Ona lahko poleg vsakšega načina življenja pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno znojenje i kašeo henjata, teža tela se zveča i po povapnenji bolezen pomali henja.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo prednost te moje metode i jo radi priporočajo. Kempre začnete z mojim načinom prehranjevanja tem bole.

Popunoma kšenko dobite mojo knigo, iz štere bote jemali vno g hasnovitoga. Ar ma moj založnik samo 10.000 komadov za brezplačno razpošillanje, pišite taki, da se bote mogli tüdi Vi šteti med tiste srečne. Zbiralnica za pošto:

ERNST PASTERNAK, BERLINS. O. Michaelkirchplatz 13. Aht. Z. 527.

Blažene božične svetke ino veselo novo leto žele vsem svojim cenj. odjemalcom, prijatelom in znancom
ŠTIVAN ERNEST, trgovec
MURSKA SOBOTA.

Velika nadstropna hiša se prodaja

pri Sv. Benediktu v Slov. gor. ob novi cesti Radgona—Sv. Benedikt po ugodni ceni. Pripada veliko gospodarsko poslopje, vrt, njiva, sado nosnik, mesnica in ledenica, pripravno za vsako obrt. Dopise poslati na

Vinko Zorko, trg.
MARIBOR, Stolna ul.

ORION ♦ SIERA

NAJBOLJŠE IN NAJCENEJŠE KUPITE

RADIOAPARAT

V PRVI PREKMURSKI STROKOVNI
RADIODELAVNICI
NEMEC J. SOBOTA

KOMPLETNI
BATERIJSKI APARATI
OD DIN 1000—NAPREJ.

! ZAHTEVAJTE PONUDBO !

Prečti i si zapomni!!

Vse vrste blaga dobiš vsikdar po najnižoj ceni i vsikdar boš najbolše podvorjeni v trgovini pri

Brata Brumeni v Murskoj Soboti med sodnijov i sreskim načelstvom.

Banque S. Baruch

et Cie, 11. Rue Auber 11. Paris - 9 e.

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršii vse bančne poste najkolantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66, Ned. Dienst; Luxembourg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 24-8

Pomočnike sprejme

v svojo delavnico **HORVAT MARTIN**, stolar (mizar) v **STREHOVCIH** hš. 85.